

робочої комісії з представників сторін для ведення колективних переговорів і підготовки проектів колективного договору, угоди; проведення консультацій і експертиз; узгодження розбіжностей; проведення примирних процедур з вирішення трудових спорів; завершення переговорів і підписання колективної угоди, схвалення і підписання колективного договору. З підписанням уповноваженими представниками сторін колективного договору, угоди завершується реалізація права на колективні переговори і укладення зазначених актів. Отже, підставою припинення даних правовідносин слід вважати підписання названих актів уповноваженими представниками сторін.

УДК 349.3

Шумило М. М., к.ю.н., с.н.с.,
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України,
м. Київ, Україна

РЕФОРМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗМІНА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД

Реформа соціального забезпечення все частіше стає предметом наукового дослідження. Особливість та складність наукових досліджень реформи соціального забезпечення загалом та пенсійного забезпечення зокрема полягає ще й у тому, що вони знаходяться на перехресті публічного та приватного права і є предметом наукових пошуків фахівців з цивільного, адміністративного, фінансового права, а також економістів, фінансистів, демографів, соціологів та ін. Цьому сприяє кілька факторів: передусім це значущість цієї галузі права соціального забезпечення для суспільства та держави, а також перманентне реформування соціальної сфери, яке безпосередньо впливає як на макроекономічні, так і на мікроекономічні показники держави. Соціально-забезпечувальне законодавство є одним із найбільш динамічних. Безумовно, реформування соціальної сфери не може обмежуватися одноразовими змінами, оскільки це тривалий процес, а соціальні реформи можуть продовжуватися і, як правило, продовжуються не один рік. Варто також зазначити, що ст. 1 Конституції України чітко визначила внутрішній курс України в напрямку побудови соціальної держави. Очевидно, що говорити про соціальну державу в умовах соціальної незахищеності громадян не можна, а отже, і органи державної влади, і громадянське суспільство, і наукова громадськість повинні сприяти та долучатися до забезпечення соціального добробуту громадян.

Професор П. М. Рабінович, досліджуючи основоположні права, зазначає, що одним із фундаментальних аспектів проблематики

основоположних прав є питання соціальної сутності таких прав. Кожному феномену притаманні сутність і явище («явленність»), при цьому «явленність», тобто зовнішня форма (оболонка) феномену та його сутність зазвичай не збігаються. Явище стає відомим суб'єктам вже у процесі їхньої повсякденної, «утилітарної» практики. Вчений зазначає, що ключем до виявлення соціальної сутності правових явищ є потребовий підхід. Йдеться про виявлення історично зумовлених певних потреб різних суб'єктів суспільного життя і встановлення ролі, функції (як потенційної, так і реальної) тих або тих предметів, подій, процесів у задоволенні таких потреб [1, с. 18-23]. Саме такий підхід покладений в основу вивчення правовідносин у пенсійному забезпеченні.

У контексті майбутнього розвитку системи соціальних прав та межі їх поширення загалом і соціального забезпечення зокрема можна зробити однозначний висновок, що Україна перебуває під впливом загальносвітових тенденцій, що відбуваються. Очевидно, що ХХ ст. було сторіччям закріплення та утвердження права на соціальний захист. Фактично у ХХ ст. сформувався основний індекс соціальних прав, він не є вичерпним і ще буде доповнюватися у зв'язку із розвитком суспільства. Базові соціальні права уже не тільки закріплені у конституціях країн світу, але стали звичними у масовій свідомості громадян. У ХХ ст. також були закладені високі стандарти соціального захисту, яких Україна тільки намагається досягнути. У ХХІ ст. виникають нові виклики, серед яких основними є економічні кризи, глобалізація, старіння населення, безробіття, міграція, війни, біженці, внутрішньо переміщені особи та ін. Завданням України є утримання соціальних стандартів та їх підвищення до стандартів Європейського Союзу та Міжнародної організації праці. Загальносвітовою тенденцією, яку можна спостерігати і в Україні є відхід від концепції патерналістичної соціальної держави, за якої основний тягар по соціальному захисту лежить на державі, особливо гострою ця проблема є в Україні. Така тенденція неминуча, хоча досить повільно, але держава відходить від патерналізму, що трактується, як матеріальне забезпечення всіх без виключення громадян, які перебувають у скруті у формі прямих виплат з державного бюджету. Сьогодні в Україні можна спостерігати зародження неопатерналістичної держави, в умовах якої соціальна функція здійснюється шляхом більш широкого застосування і з розширенням методів реалізації соціальної політики, в основі яких попередження соціальних ризиків. Як зазначає О. В. Родіонова, така держава покликана максимально стимулювати трудову активність працездатних громадян, а при забезпеченні пенсіонерів і безробітних субсидіарно вирішувати ці проблеми як державою, так і недержавними громадськими структурами [2, с. 222]. Крім цього, майбутні отримувачі соціального захисту повинні усвідомлювати той факт, що наявність та розмір соціальних виплат залежить від їхньої активної трудової діяльності

та участі у соціальному страхуванні. В основі нового підходу до розбудови соціальної держави має бути перш за все принцип особистої відповідальності громадян. Кожен повинен робити все можливе для підтримки свого життєвого рівня зараз та в майбутньому. Саме впровадження до трудового та соціально-забезпечувального законодавства принципу особистої відповідальності за своє матеріальне забезпечення у випадку старості та втрати працездатності буде визначальним при формуванні нової парадигми країни соціального добробуту. Держава за таких умов модифікується із забезпечувача соціального захисту на гаранта соціального захисту, регулятора й організатора ефективного функціонування соціального захисту громадян.

Схожі думки висловлює і Н. М. Хома, вчена зазначає, що ми спостерігаємо світову тенденцію до відмови від ідеї загального добробуту, утвердження мінімальної держави, із сервісними функціями, що гарантує найнеобхідніші соціальні права. В умовах економічної кризи, глобальних викликів ХХІ століття держава не в змозі брати на себе повну відповідальність за добробут особи, а в межах принципу субсидіарності перекладає частину функцій на бізнес, інститути громадянського суспільства [3, с. 483].

На нашу думку, прикладом наслідування такого розвитку соціальної сфери є Королівство Нідерландів, яке перебуває у мейнстрімі реформування соціальної сфери в Європі. Новий монарх цієї заможної країни Віллем-Олександр у своєму першому зверненні до парламенту у 2013 р. зазначив: «Класична соціальна держава поволі, але правильно перетворюється на державу «співучасті суспільства (громадян)». Йдеться про те, що державні системи повинні розпочати заохочувати самозабезпечення над державною залежністю [4]. На жаль, в Україні і сьогодні як у стінах парламенту, суспільстві, так і в науці права соціального забезпечення, здебільшого домінує бачення цієї проблеми через призму державного соціального забезпечення «від колиски до могили». Очевидно, що економічні реалії невблаганні, і якщо ми не розпочнемо змінювати систему соціального захисту еволюційними методами на основі модерності, то ринкова економіка зробить це революційними методами, чого допустити у жодному разі не можна, оскільки ризики таких змін важкопрогнозовані.

Література

1. Рабінович П. М. Основоположні права людини: соціально-антропна сутність, змістовна класифікація / П. М. Рабінович // Право України. – 2010. – № 2. – С. 18-23.
2. Родионова О. В. Социальная функция современного государства: монография / О. В. Родионова. – М.: Юрлитинформ, 2010. – С. 222.
3. Хома Н. М. Моделі соціальної держави: світовий та український досвід: монографія / Н. М. Хома. – К.: Юридична думка, 2012. – С. 483.

4. Nima Sanandaji. The dutch rethink the welfare state (11/02/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newgeography.com/content/004028-the-dutch-rethink-welfare-state>

UDC 347.77+347.78

Natalia Shust, Doctor of Social Sciences,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine

THE HISTORY OF US COPYRIGHT LAW

To promote the Progress of Science and useful Arts, by securing for limited Times to Authors and Inventors the exclusive Right to their respective Writings and Discoveries.

The Copyright Law of the United States tries to encourage the creation of art and culture by rewarding authors and artists with a set of exclusive rights. Copyright law grants authors and artists the exclusive right to make and sell copies of their works, the right to create derivative works, and the right to perform or display their works publicly. These exclusive rights are subject to a time limit, and generally expire 70 years after the author's death.

Copyright law in the U.S. is governed by federal statute, namely the Copyright Act of 1976. The Copyright Act prevents the unauthorized copying of a work of authorship. However, only the copying of the work is prohibited-- anyone may copy the ideas contained within a work. For example, a copyright could cover a written description of a machine, but the actual machine itself is not covered. Thus, no one could copy the written description, while anyone could use the description to build the described machine.

The United States Copyright Office handles copyright registration, recording of copyright transfers, and other administrative aspects of copyright law.

Copyrights can be registered in the Copyright Office in the Library of Congress, but newly created works do not need to be registered. In fact, it is no longer necessary to even place a copyright notice on a work for it to be protected by copyright law. However, the Copyright Act does provide additional benefits to those who register with the Copyright Office. Consequently, copyright registration and the use of a copyright notice is recommended.

The copyright law of the United States has a long and complicated history, dating back to colonial times. It was established as federal law with the Copyright Act of 1790. This act was updated many times, including a major revision in 1976.

The history of American copyright law originated with the introduction of the printing press to England in the late fifteenth century. As the number of